

ENERGILADVOKAT NÅLÖ JÄSKINEN [NIILO JÄÄSKINEN] SECINJUMI,

sniegti 2010. gada 16. decembrī (1)

Lieta C-540/09

Skandinaviska Enskilda Banken AB Momsgrupp

pret

Skatteverket

(Regeringsrätten (Zviedrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Sestā PVN direktīva – Direktīva 77/388/EK – Atbrīvojumi – Apdrošināšana – Kredīta garantijas – Darījumi ar vārtspapīriem – 13. panta B daļa – Par atlīdzību sniegti parakstāšanas garantijas pakalpojumi akciju emisijas gadījumā

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par parakstāšanas garantijas pakalpojumu kvalifikāciju saistībā ar PVN.
2. Akciju parakstāšanas garantijas pakalpojumi parasti attiecas uz situāciju, kad parakstītājs par noteiktu samaksu garantē, ka viņš nopirks vai pieteiksies (akciju jaunas emisijas gadījumā) uz akciju, kas nevar tikt pārdotas vai uz kurām nevar pieteikties tirgū, daļēji. Tādējādi šādu pakalpojumu mērķis ir nodrošināt, ka akciju izdošana vai pārdošana būs pilnībā nodrošināta ar pieteikumiem vai pircējiem un ka emitents saņems noteiktu kapitāla summu.
3. Šajā lietā noteiktas sabiedrības ar ierobežotu atbildību vāļi saņem parakstāšanas garantijas pakalpojumus ar šādu mērķi. Parakstītājs (*Skandinaviska Enskilda Banken* ("SEB")) uzņemties par samaksu iegādāties akcijas, uz kurām laikā, kad bija jāpabeidz pieteikšanās akcijām, vēl neviens nebija pieteicies,
4. Galvenais jautājums ir par to, vai parakstāšanas garantijas pakalpojums ir klasificējams saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļu (2), un, ja jā, tad saskaņā ar kuru šā panta punktu. Šīs direktīvas 13. panta B daļas trīs noteikumi ir paši būtiski, proti, apdrošināšanas darījumi 13. panta B daļas a) punktā, kredīta piešķiršana un kredīta garantijas 13. panta B daļas d) punkta 1. un 2. apakšpunktā, un darījumi ar akcijām un citiem vārtspapīriem 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktā.
5. Parakstāšanas garantijas pakalpojumu klasifikācija ir zināma mērķa sarežģīts uzdevums, ņemot vērā to, ka finanšu tirgus piedāvāto pakalpojumu, kas attiecas uz korporatīvajām finansēm, ekonomiskā realitāte, kas savā būtībā ir dinamiska, vienmērši neatbilst statistiskajām, iepriekš noteiktām likumdošanas normām.

I – Atbilstošās tiesību normas

Sest? PVN direkt?va

6. Sest?s PVN direkt?vas 2. panta 1. punkts attiecas uz direkt?vas robež?m. Taj? noteikts, ka pievienot?s v?rt?bas nodoklis j?maks? “par pre?u pieg?di vai pakalpojumu sniegšanu, ko par atl?dz?bu attiec?g?s valsts teritorij? veicis nodok?u maks?t?js, kas k? t?ds r?kojas”.

7. 13. panta B da?a attiecas uz atbr?vojumiem no PVN. Ciktl tas ir svar?gi šai lietai, min?taj? pant? noteikts, ka š?dus [pakalpojumus] atbr?vo no PVN:

“a) apdrošin?šanas un p?rapdrošin?šanas dar?jumus, ieskaitot saist?tos pakalpojumus, ko veic apdrošin?šanas m?kleri un apdrošin?šanas a?enti.

[..]

d) 1. Kred?ta pieš?iršanu un kred?ta starpniec?bu, k? ar? kred?ta p?rvaldi, ko veic persona, kura pieš?ir kred?tu.

2. Starpniec?bu vai jebkurus dar?jumus ar kred?tu garantij?m vai jebkuru citu naudas nodrošin?jumu, k? ar? kred?ta garantiju p?rvaldi, ko veic persona, kura pieš?ir kred?tu.

[..]

5. Dar?jumus, ieskaitot starpniec?bu, iz?emot p?rvaldi un uzraudz?bu, ar akcij?m un da??m sabiedr?b?s vai apvien?b?s, bezseguma par?dz?m?m un citiem v?rtspap?riem, iz?emot:

- dokumentus, kas rada ?pašumties?bas uz prec?m,
- 5. panta 3. punkt? min?t?s ties?bas vai v?rtspap?rus. (3)”

Valsts ties?bu akti

8. Saska?? ar *mervärdesskattelagen* (Likums par pievienot?s v?rt?bas nodokli) (1994:200) (turpm?k tekst? – “ML”) 1. sada?as 1. punktu PVN ir j?maks? valstij par t?d?m pre?u pieg?d?m vai pakalpojumu sniegšanu valsts teritorij?, kas tiek apliktas ar nodokli un tiek veiktas k? uz??m?jdarb?ba. Normas m?r?is ir ?stenot Sest?s PVN direkt?vas 2. panta 1. punktu un Padomes Direkt?vas par kop?jo pievienot?s v?rt?bas nodok?a sist?mu 2. panta 1. punktu.

9. Saska?? ar ML 3. sada?as 9. punktu banku un finanšu pakalpojumu sniegšana un dar?jumu veikšana ar v?rtspap?riem ir atbr?votas no nodok?a. Dar?jumi ar v?rtspap?riem tostarp ietver akciju, da?u vai citu pras?jumu tirdzniec?bu. Saska?? ar 10. pantu apdrošin?šanas un p?rapdrošin?šanas pakalpojumu sniegšana ir atbr?vota no nodok?a. Noteikumu m?r?is tostarp ir ?stenot Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as a) punktu un d) punkta 1., 2. un 5. apakšpunktu un Padomes Direkt?vas par kop?jo pievienot?s v?rt?bas nodok?a sist?mu 135. panta 1. punkta a)–c) un f) apakšpunktu.

II – Fakti un uzdotie jaut?jumi

10. Lieta attiecas uz PVN grupu *SEB AB Momsgrupp* (turpm?k tekst? – “*SEB Momsgrupp*”), no kur?m *SEB* banka ir grupas l?dere. Lietas faktu rašan?s laik? *SEB* un cita *SEB Momsgrupp* sabiedr?ba sniedza pakalpojumus akciju sabiedr?b?m, kuras gatavoj?s emit?t jaunas akcijas. *SEB* sniegtais pakalpojums ietv?ra parakst?šanas garantijas sniegšanu.

11. *SEB Momsgrupp* uzskat?ja, ka parakst?šanas garantijas pakalpojumi bija atbr?voti no nodok?a un t?p?c par tiem neiekas?ja PVN, nedz ar? attiec?b? uz tiem atskait?j?s par PVN.
Skatteverket

(Zviedrijas nodokļu inspekcija) vēlāk veica grupas auditu un uzlika papildu maksājamo PVN par attiecīgo laika periodu. *SEB Momsgrupp* pārsūdzēja šo lēmumu un zaudēja gan *Länsrätten i Stockholms län* (Stokholmas rajona administratīvā tiesa), gan *Kammarrätten i Stockholm* (Stokholmas Administratīvā apellate tiesa).

12. Strīds *Regeringsrätten* (Augstākā administratīvā tiesa) būtībā ir par to, vai parakstšanas garantijas var būt atbrīvotas no nodokļa. Atbilstoši šīs tiesas uzskatam šādas garantijas var tikt sniegtas vai nu neatkarīgi, vai arī kopā ar pakalpojumiem saistībā ar akciju izdošanu.

13. Šādos apstākļos *Regeringsrätten* lēdz Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu, atbildot uz šādu jautājumu:

“Vai Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētie atbrīvojumi no nodokļiem ir piemērojami arī tiem pakalpojumiem (parakstšanai), kuri nozīmē, ka kredītiestāde par atlīdzību sniedz sabiedrībai, kas gatavojas emitēt akcijas, tādā garantiju, saskaņā ar kuru kredītiestāde uzēmas iegādāties tās akcijas, uz kurām lēdz pieteikšanās perioda beigām neviens nebūs pieteicies?”

III – Analīze

A – Parakstšanas garantijas pakalpojuma būtība

14. Vairākas ES normas klasificē parakstšanas pakalpojumus kā finanšu pakalpojumus. Tā Direktīva 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem, parakstšanu šīs direktīvas izpratnē kvalificē kā ieguldījumu pakalpojumu (4). Turklāt Direktīvā 2006/49 noteikts, ka kredītiestādei jābūt noteikta lieluma kapitālam attiecībā pret paraksttājiem riskiem, ko tās uzņemas (5). Tomēr darbības klasificēšana par finanšu pakalpojumu atbilstoši iekšējā tirgus tiesību aktiem kā tāda nenosaka PVN piemērojamību attiecīgajiem darījumiem.

15. Tiesas sēdē notika zināmas debates par parakstšanas pakalpojuma garantijas būtību un to, vai tā ir vispārīgās akciju emisijas sastāvdaļa vai papildu elements, un tādēļ, vai pret to nodokļu ziņā jāattiecas tāpat vai kā pret neatkarīgu pakalpojumu.

16. Noskaidrojās, ka daļēbvalstīs parakstšanas pakalpojumi tiek saprasti dažādi. Dažas [valstis], kā, piemēram, Īrija, par parakstšanu uzskata vairāku pakalpojumu sniegšanu, ieskaitot ieteikumus par akciju izdošanu, mārketingu un akciju izplatšanu, un garantiju, ka finanšu iestāde arī parakstās akcijas. Tomēr Zviedrijā parakstšanas garantijas pakalpojumi var notikt un notiek neatkarīgi no citiem pakalpojumiem, kas ir saistīti ar akciju izdošanu.

17. *SEB*, Zviedrija un *Skatteverket* vienprātīgi uzskata, ka parakstšanas garantija var tikt sniegta neatkarīgi. To pašu savā rīkojumā noteica arī iesniedzējtiesa. Papildus tam, tiesas sēdē *SEB* apstiprināja, ka šajā lietā *SEB* sniedza garantiju parakstēt akcijas, kaut arī akcijas emitēja cits uzņēmums.

18. Tādēļ, manuprāt, nav šaubu, ka parakstšanas garantijas pakalpojums šajā lietā aplūkojams atsevišķi un nevis kā papildinājums citiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti, emitējot akcijas.

B – Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas interpretācija

19. Pirms uzsākt trīs attiecīgo noteikumu analīzi, ir jāizdara dažas piezīmes.

20. Pirmkārt, attiecīgjie jēdzieni ir no ES tiesību m neatkarīgi jēdzieni un tādēļ tie interpretējami vienveidīgi, lai izvairītos no PVN sistēmu piemērošanas atšķirībām starp

dalībvalstīm (6). Tie arī ir aplūkoti vispārīgi kopīgi PVN sistēmas kontekstā (7).

21. Otrkārt, atbilstoši Tiesas judikatūrai Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas izņēmumi ir interpretējami sašaurināti, jo tie ir izņēmumi no vispārīgās normas, ka PVN tiek ieturēts par visām preču un pakalpojumu piegādēm (8).

22. Treškārt, nav skaidrs, kāds ir iemesls atbrīvot finanšu darījumus, jo *travaux preparatoire* neaplūko šo aspektu. Taču saskaņā ar Tiesas judikatūru finansiālu darījumu atbrīvošanas no nodokļa mērķis ir atvieglot grūtības saistībā ar nodokļa bāzes un atskaitēm PVN summas noteikšanu, kā arī izvairīties no patērētāja kredītu izmaksu palielinājuma (9).

1) Apdrošināšanas darījumi

23. Apdrošināšanas darījumi ir atbrīvoti saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punktu. Šajā pantā ir noteikts, ka “dalībvalstīs atbrīvo [...] apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas darījumus, ieskaitot saistītus pakalpojumus, ko veic apdrošināšanas mērķi un apdrošināšanas aģenti”.

24. “Apdrošināšanas darījumi” nav definēti Sestajā PVN direktīvā vai apdrošināšanas direktīvās (10). Pirmo reizi Tiesa šo jēdzienu definēja lietā *CPP* (11), nospriežot, ka apdrošināšanas darījuma būtiskās pazīmes ir tās, ka apdrošinātājs apmaiņā pret apdrošināšanas prēmijas maksājumu apņemas sniegt apdrošinātajam gadījumu, ja iestāsies apdrošināmais risks, pakalpojumu, par kuru panākta vienošanās, noslēdzot līgumu (12).

25. Tādējādi “apdrošināšanas darījuma” definīcija bija pietiekami plaša, lai ietvertu pakalpojumus, ko sniedza nodokļu maksātājs, kas nebija apdrošinātājs, bet kas izmantoja apdrošinātāja, kurš uzņēmās apdrošināšanas risku, pakalpojumus (13).

26. No tā mēs varam secināt, ka uzmanība tiek vērsta uz darījuma būtību, nevis uz personu, kas sniedz pakalpojumu, kas nozīmē, ka apdrošināšanas pakalpojumus var sniegt persona, kas nav apdrošināšanas sabiedrība.

27. *SEB*, no vienas puses, apgalvo, ka šie kritēriji šajā lietā ir izpildīti un ka darījumi būtu jāuzskata par atbrīvotiem no nodokļa saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punktu.

28. *Skatteverket*, no otras puses, uzskata, ka apdrošināšanas darījumam obligāti ir jāzaudējumu kompensācijas elements. Tā uzskata, ka, tā kā šajā lietā nav zaudējumu kompensācijas, tad attiecīgie pakalpojumi nevar tikt atbrīvoti saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punktu.

29. “Zaudējuma” elements bija ietverts enerģētiķu advokāta Fenelija [*Fennelly*] apdrošināšanas darījuma definīcijā lietā *CPP*, bet Tiesa savā spriedumā to neizmantoja (14).

30. Manuprāt, būtiskā atšķirība starp apdrošināšanas darījumu un šo lietu ir situācijā pēc riska iestāšanās.

31. Apdrošināšanas darījums viss, kas ir vajadzīgs pēc riska iestāšanās, ir summas, par ko panākta vienošanās, izmaksa vai pašs izpildījums – tās kā palīdzība apdrošinātajai personai (15) par apdrošinātāja līdzekļiem. To darot, apdrošinātājs neiegst neko jaunu (16). Viņa ieguvums rodas pirms riska.

32. Turpretim šajā lietā, iestājoties riskam, banka iegst pašuma tiesības uz akcijām par cenu, par kuru panākta vienošanās. Tas rada risku, ka samazināsies akciju vērtība un aktivizēsies

finanšu izmaksas saistībā ar [daļu] iegādi. Tā attiecībā uz šādu situāciju nevar jau *a priori* pieņemt, ka tā noslēgsies ar zaudējumiem. Šā atširība, manuprāt, nozīmē, ka, šā situācija nav analoģiska apdrošināšanas darījumam.

33. Tāpēc parakstīšanas garantijas pakalpojumus šajā lietā nevar uzskatīt par apdrošināšanas darījumiem Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punkta izpratnē.

2) Kredīta piešķiršana un kredīta garantijas

34. Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 1. un 2. apakšpunkts atbilstoši nozīmē "kredīta piešķiršanu" un "jebkurus darījumus" ar kredītu garantijām vai jebkuru citu naudas nodrošinājumu.

35. SEB apgalvo, ka tās sniegtie parakstīšanas pakalpojumi saskaņā ar šiem noteikumiem ir atbilstoši, jo tiem ir tās pats mērķis kā garantijai, proti, savlaicīgi noteiktu summu pašu kapitāla, un ka no aizdevēja vai galvotāja pozīcijā tie ietver tos pašus riskus, ko kredīta piešķiršana.

36. Skatteverket apgalvo, ka esošajai situācijai nav piemērojami šie noteikumi, jo tās būtībā ir atširīga. Saskaņā ar tās viedokli, Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 1. apakšpunkts parasti attiecas uz aizdevumu vai maksājumu, par kuru tiek ieturēta atlīdzība procentu veidā. Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 2. apakšpunkts ir piemērojams tikai finanšu darījumiem, ar kuriem Skatteverket saprot pienākumu maksāt naudas summu, piemēram, atmaksu kreditoram. Saskaņā ar tās teikto, šajā lietā nav tikai runa par pienākumu izmaksāt noteiktu naudas summu, un tāpēc tas nav finanšu darījums Sestās PVN direktīvas izpratnē.

37. Attiecībā uz Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 1. apakšpunktu Tiesa ir skaidri noteikusi, ka šis pants nav tikai par banku vai finanšu iestāžu izsniegtajiem aizdevumiem vai kredītiem (17). Turklāt tā noteica, ka definīcija ir pietiekami plaša, lai aptvertu preču piegādātāja piešķirto kredītu atlikuma maksājuma veidā (18).

38. Manuprāt, šā situācija nav vērtējama kā kredīta piešķiršana, jo darījuma būtībā ir atširīga.

39. Kad kredīts tiek piešķirts, aizdevējs sagaida aizdotās naudas atmaksu kopā ar procentiem, kas veido vienu atlīdzību. Šajā situācijā banka nepiešķir sabiedrībai naudu, ja risks neiestājas. Gadījumā, ja tas iestājas, tā noteikti neprasa piešķirtās naudas un procentu atmaksu. Tā vienmēr veic maksājumu apmaiņā pret akcijām, kuras tā iegūst un pēc tam pārdod, lai atgūtu naudu (19). Šis fakts atkal pierāda, ka šā savstarpējā akciju un naudas apmaiņa būtiski atšķiras no kredīta piešķiršanas.

40. Runājot par Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 2. apakšpunktu, pastāv atšķirības starp šā noteikuma valodu versijām. Sestās PVN direktīvas angļu valodas versija atsaucas uz "credit guarantees" (kredīta garantijas), savukārt franču versijā, kurā teksts ir plašāks, ir runa tikai par garantijām (20). Ņemot vērā, lai noskaidrotu patieso nozīmi, ir jāskatās konteksts, kādā izteiciens tiek lietots, ņemot vērā Sestās PVN direktīvas uzbūvi (21).

41. Travaux préparatoires nav minēti, kura valodu versija labāk paskaidro šā noteikuma mērķi. Priekšlikumā Sestajai PVN direktīvai ir tikai noteikts, ka citi B daļā minētie izņēmumi attiecas uz konkrētiem jomām – tādām kā apdrošināšana, kredīta izsniegšana un darījumi ar valūtu un biržu, kur tie ir pamatoti ar vispārējās politikas iemesliem, kas ir kopīgi visās dalībvalstīs (22).

42. Par spīti iepriekš minētajam – es neredzu iemeslu ierobežot Sestās PVN direktīvas 13.

panta B da?as d) punkta 2. apakšpunktu tikai ar kred?tu garantij?m. Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as d) punkts attiecas uz banku un finanšu pakalpojumiem un atbr?vo gandr?z visas darb?bas, ko veic iest?des, kas sniedz š?dus pakalpojumus. T? k? š?s iest?des var sniegt gan kred?ta garantijas, gan ar? garantijas plaš?k? noz?m?, Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 2. apakšpunkts b?tu j?skata plaš?k. Ang?u valodas versij? min?t?s kred?ta garantijas ir tikai piem?rs vai “securities for money” kategorija, kas ar? ir min?ts šaj? pant? (23). Šis secin?jums nemain?s t?p?c, ka attiec?gais noteikums ir iz??mums, un t?p?c ir j?interpret? šauri, jo šauri ne vienm?r noz?m? ierobežoti (24).

43. Šo potenci?li plašo interpret?ciju ierobežo Tiesas judikat?r? paredz?tie ierobežojumi šim noteikumam. Atbilstoši judikat?rai, lai sniegto pakalpojumu var?tu uzskat?t par dar?jumu, kas atbr?vojams no nodok?a, tam, v?rt?jot visp?r?gi, ir j?b?t atseviš?am kopumam, kas pilda ?pašus un b?tiskus šaj? noteikum? min?t? pakalpojuma uzdevumus (25). Tas noz?m?, ka attiec?gajam pakalpojumam visam kopum? ir j?attiecas uz finanšu dar?jumu jomu (26).

44. T?p?c rodas jaut?jums, vai pie??mums par pien?kumu pieteikties uz nep?rdotaj?m akcij?m, kas ir emit?tas pirmo reizi, viss kopum? attiecas uz finanšu dar?jumu jomu.

45. Tiesa v?l nav sniegusi nek?das nor?des par noz?mi, kas tieši veido finanšu dar?jumu. Liet? *Velvet & Steel* pien?kuma uz?emšan?s atjaunot ?ku b?t?b? nebija finanšu dar?jums. Liet? *Tiercé Ladbroke* un *Derby* der?bu nosl?gšana princip?la v?rd?, kas darbojas der?bu sl?gšanas komercdarb?b?, netika atz?ta par finanšu dar?jumu. Visbeidzot, liet? *Swiss Re Germany Holding* dz?v?bas p?rapdrošin?šanas l?gumu portfē?a nodošana netika atz?ta par finanšu dar?jumu (27).

46. Defin?cija tam, kas ir finanšu dar?jums, j?apl?ko, ?emot v?r? dar?juma ekonomisko kontekstu. Ja liet? *Velvet & Steel* dar?jums nenotika finanšu tirgus jom?, tad šaj? liet? parakst?šanas pakalpojumu sniegšana ac?mredzami notiek. Š? viedok?a atbalstu var atrast Direkt?v? 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem, kas kvalific? parakst?šanu k? ieguld?jumu pakalpojumu š?s direkt?vas noz?m? (28). Manupr?t, finanšu iest?des darb?bas saist?b? ar sabiedr?bas finans?m uzskat?mas par t?d?m, kas notiek finanšu dar?jumu jom?, ar iesp?jamu iz??mumu attiec?b? uz t?diem papildu pakalpojumiem, kas var tikt sniegti t?d?s ar finanšu dar?jumiem nesaist?t?s jom?s k? m?rketinga vai juridiskas konsult?cijas. Parakst?šanas garantija k? t?da attiecas uz finanšu dar?jumu jomu.

47. Turpin?jum? ir j?izv?rt?, vai parakst?šanas garantijas pakalpojumi izpilda garant?šanas nosac?jumus. Šis j?dziens nav defin?ts direkt?v? un ar? Tiesas judikat?r? nav ticis izskat?ts.

48. Manupr?t, garantija b?t?b? ir nodrošin?jums, ka treš?s personas zaud?jumus izraisoš?s r?c?bas gad?jum? persona – garant?t?js uz?emsies nepieciešamo izpild?jumu, kas parasti ir samaksa, ko nav veicis subjekts – zaud?jumu izrais?t?js. Garantijas var b?t ar? autonomas, t.i., neatkar?gas no treš?s personas izpild?juma, piem?ram, garantijas attiec?b? uz projekta ekonomisko izn?kumu (“garantijas pret zaud?jumiem”). Tom?r š?das garantijas piln?b? neatspogu?o j?dzienu.

49. Šaj? liet? nav konkr?tas “treš?s personas”, kuru var?tu identific?t k? personu, kuru garant? *SEB*, kaut ar? garantija ac?mredzami attiecas uz situ?cij?m, kur s?kotn?jo apsol?jumu pieteikties uz akcij?m neveic investors. Subjekts – zaud?jumu izrais?t?js ir tirgus k? t?ds. Manupr?t, Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 2. apakšpunkt? paredz?tais garantijas j?dziens nevar tikt paplašin?ts, lai tas aptvertu š?das jomas.

50. Tāpēc, manuprāt, uz šajiem lietotajiem parakstšanas garantijas pakalpojumiem nav attiecināms Sestās PVN direktivas 13. panta B daļas d) punkta 1. un 2. apakšpunkts un tie nevar tikt atbrīvoti no nodokļa.

3) Darījumi ar akcijām

51. Visbeidzot, saskaņā ar Sestās PVN direktivas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktu dalībvalstīm jāatbrīvo no nodokļa darījumi ar akcijām. Līdz šim jēdziens "darījumi ar akcijām" ir interpretēts trīs lietās (29), no kurām neizrietēja, kāds tieši kritērijs jāizmanto, lai noteiktu, vai darījums ir darījums ar akcijām. Pirmoreiz lietā *SDC Tiesa* noteica attiecībā uz darījumiem ar vārtspapīriem, ka darbības jomā maina tiesiskā un finanšu situācija starp pusēm (30). Pēc tam lietā *CSC Financial Services Tiesa* nosprieda attiecībā uz darījumiem ar akcijām, pēc analoģijas, kā tās pati izteicās, piemērojot lietā *SDC* izmantoto kritēriju, ka darījumam ir *pienākums* radīt, grozīt vai izbeigt pušu tiesības un pienākumus attiecībā uz vārtspapīriem (31). Visbeidzot, lietā *AB SKF Tiesa*, atsaucoties uz šīm abām lietām, nosprieda, ka akciju pārdošana maina darījuma dalībnieku tiesisko un finansiālo stāvokli un ka tāpēc tai var piemērot Sestās PVN direktivas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu (32).

52. Manuprāt, lietā *CSC Financial Services* noteiktais kritērijs ir labāks piemērots, lai atspoguļotu darījumu ar akcijām komerciālo un ekonomisko realitāti, jo darbības galvenajā tirgū vienmēr ir potenciāls raksturs tāpēc, ka akcijas juridiski rodas tikai pēc to emisijas.

53. Atbilstoši kritērijam lietā *CSC Financial Services* – izmaiņām nav jānotiek faktiski, bet darījumam jābūt *atbildīgam* par izmaiņām attiecībā s. Tāpēc tas, ka *SEB varētu* tikt aicināta iegādāties akcijas, ja tās netiktu parakstītas, ir pietiekami, lai būtu atbilstība kritērijam un lai rastos atbrīvojums no nodokļa Sestās PVN direktivas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunkta izpratnē.

54. Ja Tiesa izvēlētos nepiemērot lietas *CSC Financial Services* kritēriju un uzskatītu, ka darījumam jāmaina finansiālais un tiesiskais attiecības starp pusēm, par galveno jautājumu kļūtu tas, vai var apgalvot, ka ir notikušas šādas izmaiņas attiecībā s pat tad, ja bankai akcijas faktiski nekad nebūs jāiegādājas.

55. Manuprāt, šādas izmaiņas ir notikušas, jo tiesiskais un finansiālais situācijas izmaiņas ir jāinterpretē plaši, ietverot darījumus, kas rada likumgu avotu pienākumiem (33).

56. Šajiem lietā *SEB* rodas likumā paredzētais pienākums brīdīt, kad tā sniedz parakstšanas garantijas pakalpojumu, t.i., apsolutīgu iegādāties akcijas. Šis pienākums maina tiesisko stāvokli starp pusēm, jo, ja rodas situācija un *SEB* atsakās nopirkt akcijas, tad sabiedrībai, kas izdod akcijas, būs pamatota prasība pret *SEB*. Tas arī maina finansiālo situāciju starp pusēm, jo *SEB* jānodrošina, ka tai ir pietiekami finanšu līdzekļi, lai nopirktu akcijas, ja rastos tāda situācija (34). Tāpēc *SEB* situācija neapšaubami mainās parakstšanas garantijas pakalpojumu dēļ, ko tā sniedz sabiedrībai – emitentei.

57. Turklāt no finanšu neitralitātes viedokļa ir ieteicams aplūkot parakstšanas garantijas pakalpojumus kā darījumus ar akcijām, kā to dara vairums dalībvalstu. Tādu pašu rezultātu, kāds ir atbrīvojumam no PVN, var panākt, izmantojot citus līdzekļus. Sabiedrība var palielināt kapitālu, izmantojot akcijas, divos veidos: i) emitējot bankai paredzētas akcijas un pievienojot par cenu vērtību bankas komisiju, vai ii) (kā tas ir šajiem gadījumiem) emitējot akcijas tirgū situācijā, kad banka garantē, ka tā iegādāsies akcijas gadījumā, ja pārdotas netiks visas akcijas vai ja pieteikumi nebūs uz visām akcijām. Otrajā situācijā netiks piemērots PVN, jo šā situācija ir ārpus Sestās PVN direktivas piemērošanas jomas (35). Atšķirīga pieeja šīm divām situācijām

b?tu pretrun? finanšu neitralit?tes principam, kura saglab?šana ir Sest?s PVN direkt?vas m?r?is. T?p?c tas ir v?l viens iemesls, k?p?c parakst?šanas garantijas pakalpojumi b?tu j?atbr?vo no nodok?a saska?? ar Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 5. apakšpunktu.

58. SEB nor?d?ja, ka š? lieta ir analo?iska opciju p?rdošanai otrreiz?j? v?rtspap?ru tirg?. Tom?r, manupr?t, t? nav, jo Regulas Nr. 1777/2005 (36) 3. panta 1. punkt? ir noteikts, ka:

“opcijas p?rdošana, ja š?da p?rdošana ir dar?jums Direkt?vas 77/388/EEK 13. panta B da?as d) punkta 5. apakšpunkta noz?m?, ir pakalpojuma sniegšana min?t?s direkt?vas 6. panta 1. punkta noz?m?. Š? pakalpojumu sniegšana ir noš?irta no pamatdarb?b?m, ar kur?m t? ir saist?ta”.

T?p?c parakst?šanas garantijas pakalpojumu atbr?vošana no nodok?a nevar tikt pamatota p?c to analo?ijas ar akciju p?rdošanas iesp?jas l?gumu, jo p?rdošanas iesp?jas l?gumi ietilpst Sest?s PVN direkt?vas piem?rošanas jom?, savuk?rt akciju p?rdošana neietilpst.

59. L?dz ar to parakst?šanas garantijas sniegšana ir dar?jums ar akcij?m un t?p?c ir atbr?vojama no PVN saska?? ar Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 5. apakšpunktu.

IV – Secinājumi

60. Iepriekš min?to iemeslu d?? es ierosinu Tiesai atbild?t, ka:

Padomes 1977. gada 17. maija Sest?s direkt?vas 77/388/EK par to, k? saska?ojami dal?bvalstu ties?bu akti par apgroz?juma nodok?iem – Kop?ja pievienot?s v?rt?bas nodok?u sist?ma: vienota apr??inu b?ze, 13. panta B da?as d) punkta 5. apakšpunkts ir j?interpret? t?d?j?di, ka tas ietver parakst?šanas garantijas pakalpojumus, kuri noz?m?, ka kred?tiest?de par atl?dz?bu sniedz sabiedr?bai, kas gatavojas emit?t akcijas, t?du garantiju, saska?? ar kuru kred?tiest?de uz?emas ieg?d?ties t?s akcijas, uz kur?m l?dz pieteikšan?s perioda beig?m neviens neb?s pieteicies.

1 – Ori?in?lvaloda – ang?u.

2 – Padomes 1977. gada 17. maija Sest? direkt?va 77/388/EEK par to, k? saska?ojami dal?bvalstu ties?bu akti par apgroz?juma nodok?iem – Kop?ja pievienot?s v?rt?bas nodok?u sist?ma: vienota apr??inu b?ze (turpm?k tekst? – “Sest? PVN direkt?va”) (OV L 145, 1. lpp.). Tagad Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as a) un d) punkts ir Padomes 2006. gada 28. novembra Direkt?vas 2006/112/EK par kop?jo pievienot?s v?rt?bas nodok?a sist?mu (OV L 347, 1. lpp.) (turpm?k tekst? – “PVN direkt?va”), kas no 2007. gada 1. janv?ra aizst?j Sesto PVN direkt?vu, 135. panta 1. punkts (skat. Atbilst?bas tabulu PVN direkt?vas XII pielikum?). PVN direkt?vas m?r?is ir skaidri un racion?li izkl?st?t piem?rojamus noteikumus atbilst?gi lab?ka likumdošanas procesa principam (preambulas 3. apsv?rums).

3 – Sest?s PVN direkt?vas 5. pant? ir atsauce uz ties?b?m r?koties ar materi?lu ?pašumu k? ?pašniekam, un 5. panta 3. punkt? ir uzskait?ts, kas uzskat?ms par materi?lu ?pašumu, ieskaitot akcijas vai t?m l?dzv?rt?gas da?as, kas to tur?t?jam *de jure* vai *de facto* dod nekustam? ?pašuma vai t? da?as ?pašumties?bas vai vald?juma ties?bas.

4 – Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. apr??a Direkt?vas 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direkt?vas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direkt?vu 2000/12/EK un atce? Padomes Direkt?vu 93/22/EEK (OV L 145, 1. lpp.) I pielikuma A ieda?as 6. punkts (turpm?k tekst? – “Direkt?va 2004/39”). Nor?d?šu, ka da?d?s š?s direkt?vas valodu versij?s ir izmantoti izteicieni, kas noz?mes zi?? mazliet atš?iras no j?dziena “underwriting” ang?u valod?. Lingvistisk?s probl?mas šaj? ties?bu

jom? tika min?tas Pirmaj? zi?ojum?, kur? bija noteikts, ka, “t? k? Padomes direkt?vas ir autentiskas to dal?bvalstu valod?s, kur?m t?s ir adres?tas, tad taj?s p?c iesp?jas ir j?cenšas izvair?ties no t?, ka tiek izmantoti juridiski j?dzieni vai izteicieni, kas da?d?s valst?s noz?m? da?das lietas. Diemž?l šo noteikumu ne vienm?r var iev?rot; katr? zi?? p?r?k strikta iev?rošana var?tu rad?t gr?ti saprotamu frazeolo?iju, kas pati par sevi veicin?tu da?das interpret?cijas”. (Skat. Komisijas Pirmo pazi?ojumu Padomei par kop?jas pievienot?s v?rt?bas nodok?a sist?mas piem?rošanu, kas tika iesniegts saska?? ar Padomes 1977. gada 17. maija Sest?s direkt?vas 77/388/EEK 34. pantu (COM(83) 426, gal?g? redakcija).

5 – Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. j?nija Direkt?vas 2006/49/EK par ieguld?jumu sabiedr?bu un kred?tiest?žu kapit?la pietiekam?bu (p?rst?d?t? versija) (OV L 177, 201. lpp.) l pielikuma ar nosaukumu “Parakst?šan?s” 41. punkts (turpm?k tekst? – “Direkt?va 2006/49”). Š? direkt?va ietver t?s pašas lingvistikas probl?mas, k?das ir Direkt?v? 2004/39 (skat. 4. zemsp?tras piez?mi).

6 – 1997. gada 5. j?nija spriedums liet? C?2/95 *SDC* (*Recueil*, l?3017. lpp., 21. punkts), 2005. gada 3. marta spriedums liet? C?472/03 *Arthur Andersen* (Kr?jums, l?1719. lpp., 25. punkts) un 2001. gada 8. marta spriedums liet? C?240/99 *Skandia* (*Recueil*, l?1951. lpp., 23. punkts).

7 – Sest?s PVN direkt?vas preambulas 11. apsv?rums. Skat. ar? 2009. gada 22. oktobra spriedumu liet? C?242/08 *Swiss Re Germany Holding* (Kr?jums, l?10099. lpp., 33. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

8 – Spriedums liet? *Skandia* (min?ts 6. zemsp?tras piez?m?, 32. punkts), spriedums liet? *Arthur Andersen* (min?ts 6. zemsp?tras piez?m?, 24. punkts) un spriedums liet? *SDC* (min?ts 6. zemsp?tras piez?m?, 20. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

9 – 2007. gada 19. apr??a spriedums liet? C?455/05 *Velvet & Steel Immobilien* (Kr?jums, l?3225. lpp., 24. punkts) un 2008. gada 14. maija r?kojums apvienotaj?s liet?s C?231/07 un C?232/07 *Tiercé Ladbroke* (24. punkts).

10 – Skat., piem?ram, Padomes 1984. gada 10. decembra Direkt?vu 84/641/EEK, ar ko groza, it ?paši attiec?b? uz pal?dz?bu t?ristiem, Padomes Pirmo direkt?vu (73/239/EEK) par normat?vo un administrat?vo aktu koordin?ciju attiec?b? uz uz??m?jdarb?bas s?kšanu un veikšanu tieš?s apdrošin?šanas nozar?, kas nav dz?v?bas apdrošin?šana (OV L 339, 21. lpp.).

11 – Lieta C?349/96 (*Recueil*, l?973. lpp.).

12 – Spriedums liet? *CPP* (min?ts 11. zemsp?tras piez?m?, 17. punkts). T? pal?dz?bas uz ce?a pakalpojumi, ko sabiedr?ba ap?emas sniegt saviem biedriem par noteiktu ikgad?ju abon?šanas maksu, tika atz?ti par apdrošin?šanas dar?jumu Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as a) punkta izpratn?. Skat. 2006. gada 7. decembra spriedumu liet? C?13/06 Komisija/Grie?ija (Kr?jums, l?11563. lpp.).

13 – Spriedums liet? *CPP* (min?ts 11. zemsp?tras piez?m?, 22. punkts).

14 – ?ener?ladvok?ta Fenelija secin?jumi liet? *CPP* (min?ta 11. zemsp?tras piez?m?, 34. punkts).

15 – Attiec?b? uz šo konkr?to pakalpojumu skat. spriedumu liet? Komisija/Grie?ija (min?ts 12. zemsp?tras piez?m?).

16 – Atz?m?šu, ka dažos apdrošin?šanas l?guma veidos apdrošin?t?jam var b?t ties?bas p?r?emt boj?t?s lietas, kas saska?? ar l?gumu ir apdrošin?tas. Piem?ram, apdrošin?šanas sabiedr?ba var izv?l?ties p?r?emt norakst?tu maš?nu un sniegt apdrošin?tajai pusei kompens?ciju

t?s v?rt?b?, ja ir p?r?k d?rgi labot saboj?to maš?nu. Manupr?t, š?dai darb?bai ar m?r?i ierobežot zaud?jumus b?t?b? ir gad?juma raksturs, un k? t?da t? juridiski atš?iras no parakst?t?ja pien?kuma ieg?d?ties parakst?t?s akcijas par iepriekš noteiktu cenu.

17 – Spriedums liet? *SDC* (min?ts 6. zemsp?tras piez?m?, 34. punkts).

18 – Spriedums liet? *SDC* (min?ts 6. zemsp?tras piez?m?, 34. punkts).

19 – Tiesas s?d? *SEB* apgalvoja, ka juridiski parakst?t?jam ir pien?kums cik ?tri vien iesp?jams p?rdot da?as, kas ieg?tas parakst?šanas garantijas pakalpojuma d??, lai gan bez zaud?jumiem.

20 – Zviedru, somu, slov??u un igau?u valodu versijas atbilst ang?u valodas versijai, savuk?rt sp??u, v?cu, portug??u un d??u valodu versijas atbilst fran?u valodas versijai.

21 – P?c analo?ijas skat. spriedumu liet? *SDC* (min?ts 6. zemsp?tras piez?m?, 22. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

22 – Priekšlikums Sestajai direkt?vai par to, k? saska?ojami dal?bvalstu ties?bu akti par apgroz?juma nodok?iem – Kop?ja pievienot?s v?rt?bas nodok?u sist?ma: vienota apr??inu b?ze (Komisija iesniedza Padom? 1973. gada 29. j?nij?), *Bulletin des Communautés européennes* [Kopienas Pre?u Z?mju Bi?etens], pielikums Nr. 11/73, 15. lpp.

23 – Skat. Terra, B. un Kajus, J., *A guide to European VAT Directive* (CD Rom), IBFD, 2004-, 9.3.3.2., “Credit Guarantees or any other security for money”.

24 – ?ener?ladvok?ta Džeikobsa [Jacobs] secin?jumi liet? C?267/00 *Zoological Society of London* (*Recueil*, I?3353. lpp., 19. punkts).

25 – Spriedums liet? *Swiss Re Germany Holding* (min?ts 7. zemsp?tras piez?m?, 45. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

26 – Spriedums liet? *Velvet & Steel Immobilien* (min?ts 9. zemsp?tras piez?m?, 22. punkts), spriedums apvienotaj?s liet?s *Tiercé Ladbroke* (min?ts 9. zemsp?tras piez?m?, 17. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

27 – Spriedums liet? *Swiss Re Germany Holding* (min?ts 7. zemsp?tras piez?m?, 48. punkts).

28 – Direkt?vas 2004/39/EK I pielikuma A ieda?as 6) punkts.

29 – 2009. gada 29. oktobra spriedums liet? C?29/08 *AB SKF* (Kr?jums, I?10413. lpp.), 2001. gada 13. decembra spriedums liet? C?235/00 *CSC Financial Services* (*Recueil*, I?10237. lpp.) un spriedums liet? *SDC* (min?ts 6. zemsp?tras piez?m?).

30 – Liet? *SDC* Tiesa analiz?ja dar?jumus, kas ietekm? p?rskait?jumus Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da?as d) punkta 5. apakšpunkta noz?m?, un nosprieda, ka dar?jumi ar akcij?m ietver dar?jumus tirg? ar apgroz?miem v?rtspap?riem un ka v?rtspap?ru p?rdošana ietver darb?bas, kas maina tiesisko un finansi?lo situ?ciju starp pus?m. Skat. sprieduma liet? *SDC* 72. un 73. punktu.

31 – Spriedums liet? *CSC Financial Services* (min?ts 29. zemsp?tras piez?m?, 33. punkts). ?ener?ladvok?ts Kolomers [Colomer] šaj? liet? (vi?a secin?jumu 29. punkts) izskaidroja, ka tas notiktu, ja darb?ba tieši ietekm?tu tiesisk?s attiec?bas, kas ietvertas v?rtspap?r?, un tas var ietekm?t t? b?t?bu. K? piem?rus vi?š nor?d?ja v?rtspap?ru emisiju, nodošanu, indos?šanu, ieg?di un izpirkšanu.

32 – Min?ts 29. zemsp?tras piez?m?, 50. punkts.

33 – Šaj? zi?? es piekr?tu ?ener?ladvok?ta Kolomera [*Colomer*] defin?cijai liet? *CSC Financial Services* (min?ta 29. zemsp?tras piez?m?, 23. punkts).

34 – Skat. Direkt?vas 2006/49 I pielikuma 41. punktu (min?ta 5. zemsp?tras piez?m?).

35 – 2005. gada 26. maija spriedums liet? C?465/03 *Kretztechnik AG* (Kr?jums, l?4357. lpp.). K? pareizi nor?d?ja ?rija, daudzi, ja ne liel?k? da?a no dar?jumiem, kas min?ti Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da??, tiek veikti ?rpus š?s direkt?vas piem?rošanas jomas, jo tie neatbilst Sest?s PVN direkt?vas 2. panta 1. punkt? min?taj?m pras?b?m. Tas, ka šie dar?jumi ir min?ti Sest?s PVN direkt?vas 13. panta B da??, neko nenozm?

36 – Padomes 2005. gada 17. oktobra Regula (EK) Nr. 1777/2005, ar ko nosaka ?stenošanas pas?kumus Direkt?vai 77/388/EEK par kop?ju pievienot?s v?rt?bas nodok?u sist?mu (OV L 288, 1. lpp.). Protams, š? regula šaj? liet? nav piem?rojama *ratione temporis*.